

OB LETOŠNJEM DNEVU EMIGRANTA

VEČ KOT SEDEM STO UDELEŽENCEV SREČANJA EMIGRANTOV V ČEDADU

Gostovalo je prvič goriško gledališče iz Nove Gorice - Udeležence v Čedadu pozdravili Izidor Predan in župnika Mario Lavrenčič in Emil Cenčič - Dan emigranta so priredili tudi v Brdu v Terski dolini, v Fojdi Lipi, Tipani in drugih krajih, kjer sta med drugimi govorila državna podtajnika Ceccherini in Toros

Povsod so glasno zahtevali ureditev emigracijskih problemov

Tudi letos kot vsako leto smo na več krajih praznovali že tradicionalni «dan emigranta». Vsekakor je bila največja manifestacija v Čedadu, ko je prišlo prvič gostovat v gledališče «Adelaide Ristori» goriško gledališče iz Nove Gorice. Pred več kot 700 beneškimi Slovenci je gledališče uprizorilo Goldonijev komedijo «Tast po sili» (Un curioso accidente). Predstave sta se udeležila tudi župnik Lavrenčič iz Štoblanka in župnik Cenčič iz Gorenjega Trbilja. Med občinstvom, ki je zasedlo vse sedeže v parterju in na galeriji, smo opazili tudi vidne predstavnike slovenskega javnega, kulturnega in gospodarskega življenja v Italiji med njimi poslance v rimskem parlamentu Albina Škerka, deželna poslanca dr. Draga Štoka in Dušana Lavriho, predsednika Slovenske kulturno gospodarske zveze Gorazda Vesela in njenega tajnika Boga Samsa, podpredsednika slovenskega gledališča prof. Josipa Tavčarja, dr. Viljema Černa in številne druge ugledne osebnosti. Iz ljubljane pa je prišel tajnik Slovenske izseljenske matice Tone Brožič, iz Nove Gorice urednik revije «Goriška srečanja» Cvetko Nanut, direktor goriškega muzeja Branko Marušič, prof. Bratuž in drugi.

Uspelo proslavo dneva emigranta v Čedadu sta odlično organizirala in pripravila prosvetno društvo «Ivan Trinko» in Slovensko gledališče iz Trsta. Pred začetkom gledališke predstave so zbrane udeležence predstave pozdravili tajnik prosvetnega društva «Ivan Trinko» Izidor Predan

Hkrati poziva pristojne politične in cerkvene dejavnike, naj posvečajo temu pozornost tako, da bodo lahko v celoti izpolnjevali naloge, ki jim jih poverjata republiška ustava in duh zadnjega vatikanskega koncila.

Zvezni odbor za etnično-jezikovne skupnosti in za regionalne kulture v Italiji, zbran na svojem 4. zasedanju v Sv. Petru ob Nadiži, bivšem Sv. Petru Slovenov, izraža svoje prepričanje, da se bodo pristojne oblasti zavedle, da raba krajevnih imen, ki neposredno ali posredno pričajo o narodnostnem izvoru prebivalstva, ni nikakoršen napad na celovitost države, pač pa, da je del zgodovinskega bogastva krajevnega jezika in kulture in da ga je treba kot takšnega ohraniti in ščititi.

Nadalje izraža željo, da bodo oblasti poskrbele, da se ponovno uvedejo krajevna imena, ki so bila iz političnih razlogov ukinjena in s spremenjena po priključitvi teh krajev.

Končno vabi vse državljane, za katere republiška ustava ni le kos papirja, naj store, kar menijo, da je primerno storiti, da se zgoraj izražene želje uresničujejo v najkrajšem času.

ter župnika Emil Cenčič in Mario Lavrenčič.

Po uspeli predstavi je bila v prostorih prosvetnega dru-

Praznovanja v drugih krajih

Tudi v Brdu v Terski dolini so svečano in prisrčno praznovali dan emigranta. V prostorih zadružnega doma se je v soboto 4. januarja zbralo veliko število emigrantov in domačinov, katerim so tudi igrali «Beneški fantje» iz Špetra Slovenov.

Praznovanja dneva emigranta v Brdu so se udeležili med drugimi državni podtajnik zakladnega ministrstva poslanec Guido Ceccherini, župan v Brdu prof. Sergio Sinicco, didaktični direktor iz Tarčenta dr. Valentino Vitale, bivši župan v Brdu Primo Marchiol, občinska svetovalca Remo Cher in dr. Viljem Černo, predsednik brdske zadruge Virginio Sinicco, neutrudni tajnik centra za kulturne ra-

štva «Ivan Trinko» prirejena majhna zabava, na kateri so igrali «Beneški fantje», domači ansambel, ki ga vodi Anton Birtič. Birtičev ansambel je nastopil tudi poprej v gledališču «A. Ristori», kjer je žel splošno priznanje prisotnega občinstva.

Ob zaključku je treba dati vse priznanje predvsem režiserju in vodji novogoriškega gledališča Jožetu Babiču, ki ima izreden posluš za posredovanje gledališke kulture beneških Slovencev.

ziskave v Brdu Franco Bobbera in številni drugi udeleženci.

Zbrane udeležence proslave v Brdu je najprej v imenu emigrantov pozdravil rudar Albin Micottis iz bližnje vasi Sedlišč. Za njim je spregovoril župan prof. Sergio Sinicco, ki je dejal, da je vesel, ker je med ljudmi, s katerimi deli težko življenje in jih pozdravil v imenu občine. Državni podsekretar poslanec Guido Ceccherini pa je v svojem govoru dejal, da solidariza z emigranti ter podpira njihovo borbo, in razume popolnoma probleme emigracije. Zavzel se je tudi zato, da bi ljudje našli delo na domačih tleh in da bi na ta način vsaj delno zavrlj odhajanje naših ljudi na tuje.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Pogled na nabito polno dvorano v Čedadu

V prostorih društva «Ivan Trinko»

IZREDNO VAŽNO ZASEDANJE V NADIŠKI DOLINI

V Špetru Slovenov proučevali pereče probleme ogroženih jezikov in kultur

Mednarodno združenje za obrambo ogroženih jezikov in kultur je obravnavalo položaj slovenske jezikovne skupnosti v Italiji - Prisotni tudi poslanci Škerk, Štoka, Dietl in Posch

SV. PETER SLOVENOV - 4. in 5. januarja - Tu je potekalo dvodnevno zasedanje, ki ga je sklical Zvezni odbor za jezikovno etnične skupnosti in deželnih kultur v Italiji, ki je član Mednarodnega združenja za obrambo ogroženih jezikov in kultur. Po besedah tajnika italijanskega zveznega odbora dr. Gustava Burattija je bilo zasedanje, ki poteka vsakih šest mesecev, sklicano v Sv. Petru Slovenov zato «ker najbolj ljubimo tiste manjšine, ki so najbolj zapostavljene in ogrožene».

Poleg dr. Burattija sta bila navzoča dr. Nonis, zastopnik katalonske jezikovne skupnosti na Sardiniji, dr. Osvaldo Coisson, predstavnik Valdezijske skupnosti iz Piemonta, Luis de Rosa za albanske jezikovne skupnosti v Italiji, dr. Raffaele Carozzo za furlansko gibanje, poslanec v rimskem parlamentu Dietl iz Bocna za nemško manjšino in še nekateri drugi.

Seveda je bila najštevilnejše zastopana slovenska jezikovna manjšina v Italiji. Zasedanja so se udeležili poslanec Albin Škerk, predsednik SKGZ Gorazd Vesel, podpredsednik SKGZ in tajnik prosvetnega društva «Ivan Trinko» Izidor Predan, deželni poslanec dr. Drago Štoka, tržaški občinski svetovalec dr. Rafko Dolhar, tržaški slovenski pisatelj Boris

Pahor, prof. Janko Jež dr. Viljem Černo od centra za kulturne raziskave v Brdu v Terski dolini. Zasedanja so se udeležili tudi trije duhovniki iz Beneške Slovenije, in sicer župnik Marij Lavrenčič iz Štoblanka, župnik Emil Cenčič iz Gorenjega Trbilja in Marij Markič kaplan v občini Grmek.

Domači udeleženci so posegli v razpravo in poročali svojim kolegom predstavnikom drugih jezikovnih skupnosti v Italiji o problemih slovenske jezikovne skupnosti videm-

ske pokrajine in sicer Beneške Slovenije, Rezijske in Kanalske doline. Tako so obširno govorili Izidor Predan in domača župnika Lavrenčič in Cenčič. Razpravljali so tudi dr. Rafko Dolhar, prof. Janko Jež, Gorazd Vesel, dr. Drago Štoka, in poslanec Škerk, ki je izrazil svojo solidarnost in obljubil, da se bo zavzel za to, da bi tudi v videmski pokrajini uredili status slovenske jezikovne skupnosti.

Za našimi predstavniki so govorili pripadniki ostalih nacionalnih jezikovnih skupnosti v Italiji. O furlanskih problemih je govoril prof. Raffaele Carozzo.

Naslednjega dne je najprej govoril prof. Buratti, ki je zelo podrobno in široko razložil probleme vseh jezikovnih manjšin v Italiji. Za njim je spregovoril predstavnik Valdezijske skupnosti dr. Osvaldo Coisson, medtem ko je na široko govoril o nemških

manjšinah ter še posebej o razmerah v avtonomni deželi Južna Tirolska-Tridentinska poslanec Hans Dietl.

O problemih 30.000 Kataloncev na Sardiniji je spregovoril dr. Francesco Nonis. V nadaljevanju razprava so govorili tudi o ljudskem številu, ki ga napovedujejo. Ljudsko število je namreč zelo pomembno za nacionalne jezikovne skupnosti, vendar na tem zasedanju glede tega niso sklenili ničesar konkretnega, ker bodo o tem govorili na prihodnjem zasedanju odbora, ki bo 1. in 2. junija letos v Val di Fassa - Versental na Tridentinskem.

Na koncu pa so udeleženci dvodnevnega zborovanja v Sv. Petru Slovenov sprejeli dve resoluciji, ki ju v celoti objavljamo na drugem mestu.

Pozdrav emigrantom

Dragi emigranti!

Veseli smo, da vas moramo tudi letos pozdraviti med nami. Srečni smo, kot vaše družine, la ste se tudi letos vrnili zdravi in veseli na svoje domove, da bi preživeli božične praznike ob domačem ognjišču in da smo mogli pripraviti za vas že šesti «dan emigranta».

Vemo, dragi prijatelji, da je težko vaše življenje po svetu. Vi se morate tučiti za vsakdanji kruh, daleč od vaše zemlje, daleč od ljubezni vaših dragih in ne morete niti poslušati prijetnega glasu domačih zvonov.

Mi vemo, da se mora vsak delavec, vsak kmet potiti, da zasluži svoj kosček kruha; a kruh, ki ga morate vi služiti po svetu je preveč grenak. Potiti se morate več za druge, kot sami zase.

Tučemo se, da bi vsi naši delavci dobili delo in zaslužek na domači zemlji in vemo, da bi tako tudi puot in trud lažje prenašali.

To je naša večna želja!
Prosvetno društvo
«IVAN TRINKO»

Iz Nadiške doline

PODBONESEC

Končno bodo letos tudi v Briščih ojačili in popravili vaški vodovod. Deželno prisodništvo za kmetijstvo je že dodelilo podboneški občini tri milijone lir za izvedbo tega tako potrebnega dela, ki ga bodo dali v zakup prav te dni nekemu lokalnemu podjetju. Občina pa je dala v zakup že dela za ojačenje vodovoda v Podvrhu in v Ščigli. To delo bo stalo 14 milijonov in 500 tisoč lir in ga bo 87 odstotno krila deželna uprava s posebnim prispevkom.

V kratkem bodo uredili tudi pokopališče v Mersinu, Roncu in Arbeču, za kar je občina vzela nekaj posojila (5 milijonov in 100 tisoč lir) pri Cassa di risparmio v Vidmu, za ostalo (11 milijonov in 900 tisoč lir) pa je dala svoj prispevek dežela.

Uredili so Landarsko jamo

Meseca decembra so dovršili dela za ureditev Landarske jame, nekdanje trdnjave Nadiških Slovencev. Popravljali so jo celo leto in za Božič se je že vršila polnočnica v znameniti kapelici, ki je bila tudi obnovljena. Za ta dela je dala deželna uprava svoj prispevek.

Mali obmejni promet meseca decembra

Meseca decembra so za beležili na obmejnih prehodih v Beneški Sloveniji tako le gibanje: skozi Štupco, kjer je obmejni prehod prve kategorije, je šlo 160.295 ljudi, skozi Učejo, kjer je tudi blok prve kategorije, jih je šlo 196, skoz ostale bloke pa: skozi Polavo pri Čepleskih v sovodnjski občini 752, skozi Most Mišček v Idrijski dolini 554 in skozi Most na Nadiži (nekdanji Ponte Vittorio) v tipanski občini pa 553. Vsega skupaj je bilo tako 162.460 prehodov.

Spodrsnik mu je na ledu

Jožef Zorza iz Mersina je slabo začel letošnje leto. Ko je nesel polno kanglo mleka, ki ga je pravkar namolzel, mu je spodrsnilo in je tako nesrečno padel, da si je zlomil desno koleno. V čedadski bolnici so izjavili, da bo ozdravil v enem mesecu.

SV. LENART

Hud gozdni požar

Pretekli teden je prišlo do izredno hudega požara v gozdu med Kravarjem, Hrastovjem in Gorenjo Merso. Plameni, ki so se sila hitro širili, so grozili tudi starodavni cerkvi sv. Andreja, uničili pa so poleg dveh gospodarstev poslopj tudi več sto dreves. Po prvih kalkulacijah izgleda, da je požar povzročil za več kot za dva milijona lir škode. Kako je prišlo do ognja še ni ugotovljeno.

Veriga nesreč

Prvi teden letošnjega leta smo morali peljati v bolnico kar dve ženi iz našega komun, ker sta se ponesrečili. 89 letna Marija Lauretič je padla po stopnicah in

se je močno udarila v glavo, 52 letna Onorina Ošnjak iz Dolenje Merse pa je padla po ledeni poti in se tako udarila v glavo, da se bo morala zdraviti najmanj tri tedne.

SREDNJE

V Srednjah predvidevajo toliko izdatkov kolikor dohodkov

Na zadnjem zasedanju občinskega sveta, ki se je vršilo koncem leta, so med drugim sprejeli tudi občinski proračun za leto 1969, ki predvideva toliko izdatkov kolikor dohodkov in sicer 95 milijonov lir. Na istem zasedanju so tudi sklenili, da bodo dali službo vzdrževanja občinskih cest nekemu lokalnemu podjetju. Imenovali so tudi revizorje računov za preteklo leto, ki

so: Vincenzo Venero, Jožef Lauretič in Pietro Marseu. Sprejeli so tudi nove tarife za plačevanje trošarinskega davka za leto 1969 in nova pravila za trošarinski davek na gradbeni material. Ob koncu zasedanja pa so sprejeli tudi načrt za ureditev in dokončno izgradnjo ceste, ki vodi iz Sredenj do razpota proti Trbilju in privolili, da pristopi občina v konzorcij za turistični razvoj Nadiške doline in področje Matajurja.

Deželni prispevek za vodovod

Deželno prisodništvo za kmetijstvo je dodelilo srednjski občini dva milijona in 51 tisoč lir prispevka za ojačenje vodovoda v vasi Podsrednje; to je 87,50 procentov na celotne stroške, ki

znašajo dva milijona 344 tisoč lir. Z deli bodo pričeli čim bo popustil mraz, ki je zajel te dni vso Nadiško dolino.

Nesrečen padeč

Najmanj tri tedne se bo moral zdraviti upokojenec Alojz Covaceuszach iz Dolenjega Trbilja, ker je tako nesrečno padel po ledeni cesti, da si je zlomil desno roko v ramenih.

SPETER

Dve zibelki na novega leta dan

Na novega leta dan so bili prvi novorojenčki v čedadski porodnišnici prav iz naše vasi: rodila se je Sabina Dreszsch, prvorojenka Pavla Dreszacha in Nadje Cornelio ter Andrej, sin Lucijana Blasuttiga in Marte Serafini. Oba novorojenčka sta zdrava in jimo želimo, kakor tudi njunima mamicama, mnogo srečnih in veselih dni.

Iz Terske doline

Folklorna skupina «Chino Ermacora» iz Čente bo obiskala emigrante v Luksemburgu

Zadnjič smo poročali, da je znana folklorna skupina «France Marolt» iz Ljubljane na povratku s turneje po Evropi obiskala tudi slovenske in furlanske emigrante v Yverdonu in Orbe v Švici, danes pa povemo zopet veselo novico in sicer, da bo tudi folklorna skupina «Chino Ermacora» iz Čente že prihodnji mesec razveselila s svojim nastopom emigrantov in sicer v Luksemburgu. To manifestacijo bo organiziral lokalni «Fogolar Furlan» s sodelovanjem ustanove «Ente Friuli nel Mondo».

Ta folklorna skupina bo letos nastopila tudi v Nemčiji, Avstriji in Angliji, kjer bo na mednarodnem festivalu v Billinghamu zastopala Italijo.

Nesreča pri delu

Zelo hudo se je ponesrečila v hlevu 41 letna Regina Dri iz Sedigle. Ko se je vračala s senika, da bi nakrmila živino, ji je spodrsnilo na lestvici in padla je več metrov globoko. Pri padcu je dobila hud pretres možganov in zato se bo morala zdraviti najmanj mesec dni.

IZPOD KOLOVRATA

Nov zdravniški ambulatorij v Trinkih

Pred nedavnim je začel redno delovati zdravniški ambulatorij v Trinkih v drevski občini, ki ima svoje lokale v osnovni šoli. Občinski zdravnik sprejema bolnike v tem prostoru vsak petek popoldne. Sedaj upajo, da bo deželno prisodništvo za zdravstvo dodelilo poseben prispevek s katerim bo

do mogli kupiti primerno opremo za ambulatorij.

Nesreča ne počiva

Antonija Filipič iz Topolovega je zelo slabo začela leto. Ko je šla iz kambre po stopnicah navzdol, ji je spodrsnelo in si je zlomila

IZ IDRIJSKE DOLINE

Tudi prapotniška občina pristopila h konzorciju za razvoj turizma

Na zadnjem zasedanju občinskega sveta, ki se je vršilo pod predsedstvom župana Bruna Bernarda, so med drugim sklenili, da bo tudi prapotniška občina pristopila h konzorciju za turistični razvoj Nadiške doline in področje Matajurja, kakor tudi v konzorcij industrijske cone čedadškega okoliša.

Na istem zasedanju so nadalje tudi sprejeli občinski proračun za tekoče leto, ki je za 9 milijonov 36 tisoč lir deficiten in ga bodo uravnovesili s posojilom. Sprejeli so tudi tarifo trošarinskega davka in poverili nalogo pokrajinskemu uradu za gorsko gospodarstvo iz Vidma, da uredi cesto, ki vodi iz Kosonov v Prepotišče.

Poroka

Poročil se je naš vaščan Alfredo Duri z gospodično Rožo Frontera iz Čedada. Znanci jima čestitajo in želijo mnogo veselja v zakonskem stanu.

IZPOD MATAJURJA

Iz občinske seje

Na zadnjem zasedanju občinskega sveta, ki se je vršilo koncem leta, so se vsi prisotni pozitivno izrekli za pristop sovodnjske občine h konzorciju za turistični razvoj Nadiške doline in področje Matajurja, kar je tudi logično, saj je Matajur prav na teritoriju te občine. Privolili so tudi, da se raz-

desno roko. Peljali so jo v čedadsko bolnico.

V bolnico je morala tudi 72 letna Štefanija Rutar iz Dreke, ker je padla po ledeni cesti in si zlomila levo roko v zapestju. Ozdravila bo v enem mesecu.

pusti konzorcij za vzdrževanje cest v dolini Aborne, Arbeča in Kosce.

Med drugim so tudi sprejeli obračun za leto 1967 in sklenili vzeti posojilo 9 milijonov lir za gradnjo vodovoda v Sovodnjah in ureditev pokopališča v Strmici. Ob koncu zasedanja pa so sprejeli tudi občinski proračun za leto 1969 in obravnavali nekatere točke administrativnega značaja.

IZ KRNAHTSKE DOLINE

Smrtna kosa

Dne 13. januarja smo sprejeli k zadnjemu počitku 74-letnega Antona Cuffola iz Gorenje Črneje, ki je zapustil v veliki žalosti ženo Ano, sina Brunota ter hčeri Angelino in Marijo. Bil je pošten in delaven mož in zato spoštovan med svojimi vaščani, kar je tudi dokazal njegov lep pogreb.

Po dolgi in hudi bolezni je umrla tudi 70 letna Marija Noacco iz Tipane, mati tipanskega muniha. Bila je dobra žena in zato jo bodo njeni vaščani ohranili v najlepšem spominu.

Zibelka

Vse je zelo razveselila novica, da sta Bepo Tomasino in njegova žena, ki imata oštarijo na Buonah pri Brezjah, dobila krepkega sinčka. Srečni mamic, kakor tudi novorojenčku, želimo mnogo veselih dni v življenju.

LETOŠNJI PRAZNIK EMIGRANTA

Nadaljevanje s prve strani

Tudi v Lipi pri Šempetru Slovenov so se zbrali prvi emigranti in domačini, da bi se pogovorili o vprašanih emigracije. Zbrane je najprej pozdravil špeterski župan Corredig in eden izmed organizatorjev tega srečanja Romano Speccogna iz Tarčeta pri Podbonescu. Kakim 100 emigrantom je nato spregovoril državni podsekretar za delo poslanec Mario Toros, ki je prav tako govoril o problemih emigracije in zaposlovanja naših ljudi doma in na tujem.

Enako so se tudi v Fojudi sestali emigranti slovenskega in furlanskega jezika. Zbranim je zaželel dobrodošlico župan Celledoni, direktor Združenja Furlanov v svetu dr. Pellizzari, za njim pa je spregovoril deželni poslanec Del Gobbo.

Podobna srečanja in manifestacije so ob dnevu emigranta organizirali še po drugih naših vaseh in krajih kot v Tipani, Reziji, Flipanu v občini Gorjani, Učeji.

Vsekakor je bila največja manifestacija v Čedadu, na vseh teh srečanjih pa je jasno prišla do izraza ena sama želja in zahteva: urediti emigracijske probleme ter zagotoviti delo in kruh na domačih tleh, da bi vsaj do neke meje tako zavrl odhajanja naših ljudi v svet, pri čemer grozi največja nevarnost, da bi lahko naše doline in vasi zavoljo emigracije izumrle, s tem pa bi izumrla tudi slovenska jezikovna skupnost na tem področju.

Župnik Emil Cenčič govori emigrantom

Tajnik društva Predan med nagovorom

Najmlajši deklamatorji iz Benečije

«Beneški fantje» med nastopom v Brdu

Obiskali smo hiše slovenskih velikih mož

JANEZ VAJKARD VALVASOR

Ni bil našega rodu, tudi v našem jeziku ni pisal, čeprav je bil ponosen na to, da zna slovensko, a vendar ni danes brez njegovega imena in dela nobena slovenska literarna zgodovina. Proslavil je sebe, še bolj pa slovensko deželo že pred stoletji po vsem dotedanjem kulturnem svetu, bil član znamenite angleške Kraljevske družbe skupaj z Newtonom. Vzrok za tako visoko svetovno znantsveno priznanje pa si je pridobil s svojo razpravo o presihajočem Cerkniškem jezeru.

Rojen je bil v Ljubljani 28. maja 1641. leta v hiši št. 4. na Starem trgu, kjer je dandanašnji vzdana spominske plošča, ki spominja nanj. To je bil Janez Vajkard Valvasor.

Valvasor je bil potomec stare plemiške rodbine, ki se je preselila v Ljubljano, njen izvor pa moramo iskati v Italiji, v Bergamu. In tako nam zgodovina poroča, da se je v tej ljubljanski hiši št. 4. na Starem trgu, v štirinadstropnem poslopju, ki je bilo za takrat imenitno, rodil Jerneju Valvasorju iz drugega zakona z Ano Marijo Ravbarjevo kot dvanajsti izmed sedemajsterih otrok Janez Vajkard. Najprej se je izobrazil pri jezuitih v Ljubljani, nekaj pa tudi na popotovanjih. Ko se je vrnil s prvega potovanja po Nemčiji, se je hotel izuriti v orožju. Zato je stopil v Senju pod poveljstvo grofa Nikolaja Zrinjskega ter pomagal v letih 1663 do 1664 s svojimi tovariši in vojaki v bojih zoper Turke. V naslednjih letih je nadaljeval svoja potovanja. Videl je spet Nemčijo, Italijo in Severno Afriko. Odondod je šel na Francosko ter se vrnil domov preko Švice in Italije.

«Slava vojvodine Kranjske» je tisto najobsežnejše in najmonumentalnejše delo Janeza Vajkarda Valvasorja, ki ga je proslavilo za vse čase in vpisalo v zgodovino slovenske književnosti. Toda to delo tega resničnega «polihistorja» je bilo hkrati tudi njegova velika tragika, saj je moral zaradi tiskanja, predvsem pa zavoljo ilustracij v bakrorezu, prodati svoj grad Bogenšperk pri Litiji, kjer je to

znamenito delo tudi nastajalo. Stevilni bakrorezi, takratne edino možne knjižne ilustracije del, pa so poleg mnogih podatkov ohranili predragoceno podobo slovenske domovine iz časov 17. stoletja. Kako velika je pomembnost in tehtnost tega dela, nam najbolje priča dejstvo, da ga je Prešeren uporabljal kot zgodovinsko gradivo in navdih za svoj Krst pri Savici, da so po njem segali vsi pretekli, pa tudi sodobni zgodovinarji Slovenije. Pa ne samo ti: kajti «Slava vojvodine Kranjske» je namreč resnična enciklopedija slovenske domovine od njenih začetkov do Valvasorjeve dobe, kajti v njej najdemo poleg zgodovinskih podatkov in navedb tudi obsežne geografske, geološke, narodopisne, jezikovne in druge študije. Na teh straneh se je namreč ohranilo toliko gradiva, da ga še do danes niso v celoti vsega izkoristili in preučili. Kritično današnje oko bi imelo seveda tudi resne pripombe ne nekatere Valvasor

jeve znanstvene ugotovitve in pripombe, vendar pa se moramo zavedati, da je bil Valvasor resnični otrok svoje humanistične dobe, z vsemi njenimi vrlinami, pa

tudi pomanjkljivostmi in zmotami.

Vendar je Ljubljana ostala hvaležna svojemu velikemu sinu Janezu Vajkardu. Pred Narodnim muzejem, ob grobnici narodnih herojev, stoji spomenik, posvečen njemu, baronu, vojščaku in znanstveniku, predvsem pa velikemu ljubitelju svoje rodne dežele Kranjske.

Tragika njegovega življenja in dela se je zaključila z izidom njegovega najpomembnejšega dela, «Slava vojvodine Kranjske», ki predstavlja danes v originalu pravo muzealno in zgodovinsko redkost. Ko je delo izšlo leta 1689, je moral, kot smo že omenili, prodati svoj grad Bogenšperk in hišo v Ljubljani. Prav tako se je moral Valvasor ločiti tudi od svoje knjižnice, ki je s svojimi 10.000 zvezki predstavljala za takratne čase ogromno zasebno biblioteko in jo prodati zagrebškemu škofu. Zato se je razočaran umaknil v Krško, kjer je kmalu zatem, 1693. leta umrl.

Valvasor je s svojim življenjem in delom daleč presežek svoje sodobne, zapustil nam je zares dragoceno delo in zato je ime tega ljubljancana za vedno, trajno in spoštljivo zapisano na začetku zgodovine slovenske književnosti, za katero si je pridobil toliko zaslug in tudi zahvale.

Iz Rezijanske doline

Življenje v Reziji je pozimi, posebno v nekaterih vaseh, ki ostanejo zaradi snega za dolgo odrezane od sveta, zelo težko in žalostno. Letošnjo zimo je bila najbolj prizadeta vas Korita nad Stolbico, kjer je zapadlo precej snega že 16. decembra in so bili ljudje vse do nedavnega popolnoma izolirani. Še najbolj hudo pa je bilo, ko je nevarno zbolela 44 letna Gelinda Buttolo in je zdravnik svetoval njen takojšen prevoz v bolnico. Ker ni bila cesta vozna zaradi debelega ledu, so karabinjerji iz Ravence poslali na lice mesta dobro opremljen jep. Bolno ženo so dobro zavili in jo položili na

vojaško vozilo, ki jo je potem prepeljalo do Stolbice, kjer sta jo čakala zdravnik in babica in ji nudila prvo pomoč. Od tu dalje so s privatnim avtomobilom prepeljali bolno ženo v videmsko bolnišnico.

Nujno bi bilo potrebno, da bi občina skrbelo za redno čiščenje zasneženih cest, da ne bi tako pogostoma prišlo do tako velikih težav vsaj pri prevozu bolnikov v dolino. Korita so oddaljena le 5 km. od Stolbice in tam živi okoli 60 ljudi, ki plačujejo enako visoke davke kot oni v Ravenci ali drugih vaseh Rezije, ki imajo vse udobnosti.

bovškem sedežu fašistične organizacije. Tako so izginjali v navalu ljudskega besa simboli dolgoletnega nasilja.

V zgodnjih jutranjih urah 9. septembra so se pojavili v Kobaridu partizani. Med njimi so bili Franc Černugelj-Zorko, Ignac Manfreda-Simon, Ivan Likar-Sočan, Franc Uršič-Jožko, Slavko Konovac-Vanja, Rudi Volarič-Stojan, Vlado Uršič-Nikolaj, Slavko Soudat-Sužid in drugi. Tu je bil tudi sekretar okrožnega komiteja KPS za Tolminsko, splošno priljubljeni in znani protifašistični organizator na tem področju tov. Peter Skalar.

Stane Skočir-Srečko se takole spominja srečanja s Skalarjem: «Z njim sva se srečala v gostilni pri Maksu Miklaviču v Kobaridu. Bil je izredno zadovoljen z zmago nad italijanskim okupatorjem. Čeprav se je zavedel, kar je v razgovoru tudi poudaril, da nas čakajo še težki dnevi v borbi z nemškimi nazizmom. Prav zaradi tega je ukrenil vse potrebno, da smo ob podpori vseh ljudi spravili na varno čimvečjo količino orožja in druge opreme, ki so jo pustile umikajoče se italijanske edinice.

Iz dneva v dan je Kobarid spreminjal svojo podobo. Domačini, zlasti pa mladinci in novi prebivalci so se razdajali v delovni vni, da bi utrdili pridobljene pridobitve in ohranili komaj rojeno svobodo pred novimi nevarnostmi».

Okrožna aktivistka Marija Kenda-Majda pripoveduje spominski utrinek o Skalarju: «Kapitulacija Italije mi je prinesla neveselost. Govoriti na mitingu na glavnem trgu v Kobaridu, ni bilo tako enostavno kot v Sužidu. Zdej ni smel pred ljudstvo v razstrganih prekratkih hlačah, v nezapesti srjaci. Z obleko je že nekako šlo, a s srjaco je imel težave. Po nasvetih aktivistke se je obrnil na Štajsa v Svinah, tam so bili doma visoki fantje. Vida Kranjc je z bratovo srjaco rešila ugled «visokega funkcionarja», kot se je sam pohvalil z nasmehom, s katerim je izrazil hvaležnost». (6)

Kaj pa se je zgodilo s predstavniki bivše italijanske fašistične oblasti v Kobaridu?

Prvi moderen hotel v Nadiški dolini

Dan pred božičem so v vasi Lipa v Nadiški dolini otvorili poslopje novega hotela. Ta dogodek so po vsej okolici in tudi izven Beneške Slovenije v naslednjih dneh živahno komentirali, saj predstavlja važno pridobitev za razvoj turizma na tem področju.

Novi hotel se imenuje Natisone (Natisone) ter je prvi večji objekt za turizem v vzhodni Beneški Sloveniji. Postavili so ga na ruševinah bivšega silosa cementarne Italcantieri, kjer je služila zgradba za skladišče opoke (lapor), ki so ga dovažali iz bližnjega kamnoloma pod Mečano. Vse do leta 1930 so potem nakladali ta material na vagnone ter ga po železnici odpremljali v cementarno v Čedadu. Po drugi svetovni vojni je podjetje zopet obnovilo obrat in več domačinov je našlo v njem zaposlitev. Ker so leta 1930 ukiniteli železnico Čedad-Kobarid, so prevažali material s tovornjaki v Čedad. Ko so končno popolnoma prekinili delo v tem kamnolomu, kakor v drugih obratih Italcantieri v Beneški Sloveniji, so zemljišča, ki so bila last podjetja, razprodali domačinom.

Porušeni silos in zemljišče okrog njega pri Lipi je takrat kupila družina Martina Onestija, ki si je nameravala zgraditi na tem mestu stanovanj-

ga obrata, ki bi lahko prenočil do 15 ljudi naenkrat; tudi v Čedadu nimajo niti enega hotela ki bi lahko nudil prenočišče turističnim skupinam z nad 20 člani.

S svojimi sredstvi, s pomočjo prijateljev in deželnim prispevkom je Martin Onesti končno zgradil večje poslopje, v katerem so že uredili sodoben bife in restavracijo. V načrtu pa imajo, da bodo v kratkem uredili še 20 sob za prenočišče turistom, z vsemi pritlikinami, ki jih potrebuje sodoben hotel. Poslopje so obložili z domačim obdelanim kamnom, poleg pa bodo uredili še otroško igrišče z vrtiljakom, drsališčem itd. ter prostor za parkiranje, kjer bo mesta za do 100 avtomobilov.

Hotel je zgrajen na zelo primernem kraju pred vasjo Lipa na glavni cesti Čedad-Kobarid. Oddaljen je 9 km od Čedada in prav toliko od mednarodnega prehoda pri Robiču. Nedaleč od hotela teče bistra Nadiža, kjer je dovolj peščne plaže za kopanje v poletnih mesecih in zelo primerni prostori za piknike na prostem. Reka je znana tudi po izbornih postrvih, ki privablja jo ta kraj ribiče. Od tu tudi ni daleč do znane Landarske jame, ki je vedno bolj cilj izletnikov in turistov. Lahko bo služil tudi kot izhodiščna točka za planinske izlete

Novi hotel «Natisone» (Nadiža) v Lipi

sko hišo. Pozneje so načrt spreminili in nameravali so zgraditi gostinski obrat. Preden pa so pristopili dejansko h gradnji so prišli do zaključka, da bi se bolj splačalo zgraditi moderen hotel, saj v vsej dolini ni niti enega gostinske-

na vrh sv. Kocjana nad Mečano, na Matajur in Mijo, na Štandrež ali vrh nad Landarjem. V bližini je tudi Ronac, ki je znan po naprednem sadjarstvu s prvostnimi breskvami, jabolki sevka, jagodami in hruškami.

Vid Vremec

«Kobariška republika»

V Kobaridu je nekdo prinesel slovensko zastavo s petrokroko zvezdo in jo razobesil na vidno mesto na kobariškem trgu. Oblast so v kraju in po vaseh prevzemali do tedaj ilegalni odbori OF.

Vsepovsod se je razlegalo vzklikanje: «Živeli partizani!». «Živela osvobodilna fronta» in druga borbena gesla ob prepevanju partizanskih in narodnih pesmi. Vsakogar je navdajalo enkratno razpoloženje, ki nezadržno privre iz srca. (4)

Povsem drugačno pa je bilo stanje v vrstah italijanske vojske, karabinjerjev in drugih varnostnih oddelkov. Med njimi sta zavladali nepopisna zmeda in zbeganost. Vojaki in še do pred kratkim naduti oficirji so brezglavo bežali proti zahodu. Kdor je le uspel, se je preoblekel v civilno obleko.

Po cestah in na križiščih proti Benečiji, Goriškim Brdom in Gorici so ustavljale vojake partizanske patrulje in aktivisti. Mnogi bivši italijanski vojaki so tedaj spoznali, kakšni so bili resnični cilji narodnoosvobodilnega boja. Gostobesedno so se zahvaljevali partizanom zaradi izkazane jim širokogrudnosti. Marsikdo je pristopil k partizanom, navdušen nad spremembo v deželi, ki so jo do tedaj narodnostno zatirali in se borili za ničvrdne cilje.

Po razpadu italijanske vojske so partizani dobili dragocen vojni plen in orožju in vojaški opremi. Do naslednjega dne sta ostala na straži v Kobaridu le dva vojaka, ki sta jo popihala, čim se jima je posvitalo, kaj se je sploh dogajalo.

Kobaričci in ljudje iz okoliških vasi so se zbrali na trgu, kjer so navdušeno pripravljali javno zborovanje. Sredi trga je zagorel velik kres z ostanki fašistične vladavine: zastavami in drugimi predmeti, ki so jih našli ljudje na

4. Spomini Ivana Kurinčiča-Hajduka
5. Spomini Staneta Skočirja-Srečka
6. Spomini Marije Kendove-Majde
7. Spomini polk. Franca Černuglja-Zorka

za naše mlade bralce

Lonček - balonček

(Nemška pravljica)

Nekoč je živila siromašna ženica, ki ni imela ničesar, da bi vrgla v lonec. Pretaknila je vse predale in predalčke in pogledala v vse omare. Slednjič je staknila ščepec moke. Stresla jo je v lonček-balonček in si skuhalo močnik. Ko ga je pojedla, je lonček skrbno pomila. Nato ga je postavila na okensko polico in rekla: — Če mi ne bo pomagal ljubi bog, bom umrla od stradeža.

Zalostna je sedla v naslanjač in zaspala.

Na lonček je posvetilo sonce iz zgora in ga posušilo.

Tedaj je lonček dejal: — Zdajle bom pa odcepel tenka-tonka, tenka-tonka.

Sonce je vprašalo: — Lonček, kam pa boš odcepel tenka-tonka, tenka-tonka.

— Odcepel bom na trg in bom prinesel hrane ubogi ženički.

In lonček je skočil z okenske police in odcepel v mesto na trg. Tam je tekal med stojnicami.

Tedaj je prišel kmet s polno vrečo fižola in ni vedel, kam bi z njim.

— Lonček, je zaklical, — ravno prav si mi prišel. Zelo te potrebujem.

In stresel je ves fižol v okrogli lonček.

Komaj je lonček začutil, da je poln, je zaklical: — Tenka-tonka, zdaj bom odcepel. Obrnil se je in tekel k siromašni ženički.

Pobutal je na vrata in kričal: — Odpri, odpri! Lonček je tu, do vrha napolnjen!

Ženica se je zbudila, skočila k vratom in odprla. Kako se je razveselila, ko je zagledala v lončku velike, lepe fižole. Skuhala si je fižolovo juho, jo pojedla, nato pa skrbno pomila lonček in ga postavila na okensko polico. Mislila si je: — Če se je posrečilo, se bo mogoče še drugič. Nato je zaspala.

Spet je posijalo sonce na lonček in ga posušilo. Tedaj je lonček dejal: — Zdajle bom pa odcepel v mesto in bom prinesel hrane ubogi ženički.

Skočil je z okenske police in odcepel v mesto. Skočil je v mesnico, kar na prodajno mizo. Mesarjeva žena je stala za njo in držala v roki zajemalko, zvrhano goveje juhe. Ni vedela, kam z njo. Tedaj je zagledala lonček in zaklicala: — Ravno prav si mi prišel, in je zljila juho v lonček.

Ko je lonček začutil toplo juho, je skočil s prodajne mize in odcepel nazaj k ženički. Pobutal je na vrata in zaklical: — Odpri, odpri, lonček je tu, do vrha napolnjen.

O, kako se je ženica razveselila. Odprla je vrata, dvignila lonček in popila toplo juho. Nato je lonček skrbno pomila in ga postavila na okensko polico, da bi se posušil.

Spet je posijalo ljubo sonce in lonček posušilo. Lonček pa je dejal: — Spet bom odcepel. — Lonček, ljubi lonček, je vprašalo sonce, — kam boš odcepel?

— Odcepel bom k bogatemu možu in bom prinesel denarja ubogi ženički.

In res je lonček odcepel in prišel naravnost v sredino sobe k bogatemu možu. Bogati mož je pravkar sedel pri mizi in prešteval zlatnike. Pomislite, toliko jih je imel, da ni vedel, kam bi z njimi. Tedaj je zagledal lonček in zaklical: — Ravno prav si prišel. In nasul je zlatnikov v lonček prav do roba.

Komaj je bil lonček zvrhan, je

skočil na tla in zaklical: — Zdajle bom odcepel.

— Ojej, ojej, je kričal bogati mož, ker je lonček z njegovimi zlatniki tekel proti vratom in izginil.

Lonček je pobutal na vrata pri revni ženički in klical: — Odpri, odpri! Lonček je tu, do vrha napolnjen.

Ženica je urno pritekla in odprla. Ko je zagledala rumene zlatnike, ji še na misel ni prišlo, da bi lonček pomila. Niti ga ni postavila na okensko polico, da bi ga sonce posušilo, temveč ga je urno pogrnala k vratom, rekoč: — Lonček, teči k bogatemu možu in mi prinesi še mnogo, mnogo cekinov.

Račka pri izpitu

Naša račka je bila še prav majhna, ko je že morala hoditi v šolo. Učiteljica je bila njena mama. Ko je bilo šole konec, je morala račka delati izpit. Za ta praznik so se na dvorišču zbrali sami imenitni gostje: gospod Kikiriki z gospo Kokodajs, učenjak Ia-ia z očali na nosu, teta Ga-ga, ki si je bila za ta dan obleko posebno belo oprala, ob strani pa je prežal polizani Mijav-mijav, ki je zmirom sline požiral, kadar je pogledal našo račko.

Ko je Kikiriki trikrat zapel, se je izpit začel. Rački je srce utripalo. Prvo vprašanje: Kaj pomeni, če slišiš »cibe,«? Račka odgovori: Tedaj moram hitro leteti, naša gospodinja nam prinaša papico.

Drugo vprašanje: Kako se pozna racman? Odgovor: Racman ima zavihan rep in hodi vedno spredej.

Tretje vprašanje: Kaj je avtomobil? Odgovor: Avtomobil je spaka na štirih nogah, ki ne zna hoditi, ampak samo drči dr-dr. Spredej ima velik nos, dvoje žarečih oči, diha pa zadaj.

Četrto vprašanje: Ali je avtomobil naš prijatelj? Odgovor: Ne, ni! Nekoč bi me bil skoro povozil. A sem tako zakričala, da se je ustrašil in jo popihal. Samo nekaj perja mi je izpulil.

Peto vprašanje: Kaj pomeni kokodajs? Odgovor: Polno gnezdo jajel!

Šesto vprašanje: Koga najbolj zebe? Odgovor: Našo gospodinjo, ker nima perja, ampak samo neke cunje. Zato jemlje v roko zdaj račko, zdaj pipiko, pa jo boža in otipava, da se malo pogreje. Včasih pa katero kar seboj vzame in tiste ne vidimo nikdar več.

Zadnje vprašanje: Kdo je med njimi najpametnejši? Tu je odgovor najtežji. Račka se ni upala nikomur zameriti, zato je molčala. Tedaj pa se je oglasil Ia-ia in rački ni bilo treba odgovoriti.

S tem je bil izpit končan. Račka je napravila izpit z odliko.

Lisica in petelin

Lisica je zgrabila petelina. Tiščala ga je v zobeh in tekla, da z njim nakrmi mladiče.

Vaška deklica je ugledala lisico in vzkliknila:

«Lisica nese petelina! Lisica nese petelina!».

Tedaj je petelin rekel lisici:

«Kako moreč, lisička to mirno

Tedaj se je lonček razjezil in je zagodrnjal: — Seveda odcepel bom. Pa ni cepetal k bogatemu možu, temveč je tekel na trg in se postavil pod kravo. Tu je stal tako dolgo, dokler ni krava dvignila repa in nekaj spustila v lonček. Bilo je okroglo in ni prav nič lepo dišalo.

Ko je lonček začutil, da je do vrha poln, se je obrnil, odcepel k stari ženički in pobutal na vrata: — Odpri, odpri, je klical, — poln lonček je to!

Ženica ga je že čakala za vrati. Ko pa je zagledala, kaj je v lončku, je bila tako jezna in besna, da je zgrabila lonček in ga vrgla skozi okno. Nobenega lončka ni imela več!

Lonček pa je odcepel v široki svet in se nikoli več ni vrnil k stari ženički. Še danes cepeta sem in tja. Mogoče ga boš nekoč srečal bogveje.

trpeti? Morala bi reči: Kaj te briga, če lisica nese petelina?».

Lisica je tudi sama bila nejevoljna. Okrenila se je in bevsknila za deklico: «Kaj te briga, če lisica nese petelina!».

Petelin ni več dolgo zeval. Skočil je iz lisičje pasti, sfrčal na drevo in od veselja zapel.

Sneguročka

Živila sta starček in starka v lepi medsebojni slogi. Vse jima je šlo po sreči, le nekaj ne: otrok nista imela.

Prišla je mrzla zima. Zameti so segali do pasu. Otroci so se usuli na ulico in se igrali. Starček in starka sta gledala skozi okno in mislila na svojo nesrečo.

«Starka», pravi starček, «dajva, napraviva si hčerko iz snega!».

«Dajva!» reče starka.

Starček si je nadel kučmo. Šla sta na vrt in delala hčerko iz snega. Zgnetla sta snežni trup, napravila ročiče in nožice, na vrh pa sta posadila snežno glavico. Starček je nalepil nosek, lička, podbradek in glej — Sneguročki so pordelea ustka, odpri sta se očesi, gleda starčka in se smehlja. Nato pokima z glavico, zamahne z ročicami, strese s sebe sneg in iz snežne kopice stopi živa deklica.

Starčka se razveselita in jo peljeta v izbo. Gledata jo, ne moreta se je nagledati.

Rastla je hčerka pri starčkih, ne po dnevih, po urah. Vsak dan je bila lepša. Bila je bela kot sneg. Plavi lasje so ji segali do pasu, le lička niso bila rdeča.

Rastla je hčerka, umna, razsodna in vesela. Z vsemi je bila ljubezna in priljudna. Tudi delo je šlo Sneguročki hitro izpod rok. Če pa je zapela, jo je vse poslušalo.

Prešla je zima. Pomladno sonce se je zasmajalo. Zazelena je trava, zapeli so ptički.

Sneguročka pa se je nenadoma razžalostila.

«Kaj je s teboj, hčerka?» sta jo spraševala starčka. Zakaj nisi več vesela? Ali ti ni dobro?

«Nič mi ni, očka, nič, mamica. Zdrava sem».

Še poslednji sneg se je raztaljal. Po logih je zacveto cvetje. Ptički so prileteli. Sneguročka pa je bila od dne do dne vse bolj žalostna, vse bolj molčeča. Skrivala se je pred soncem. Ljubila je senco in hlad, še bolj pa dež.

Prepir in sodba

(Bolgarska narodna)

Možek Ježek je srečal ženico Krtico in dejal:

«Jaz sem si nekaj izmislil».

«Kaj pa takega?» je vprašala ženica Krtica.

«To sem si izmislil, da bi bilo dobro, če bi midva posejala pšenico, pridelek pa pravično delila».

«Prav! Kar začniva!».

Krtica je orala, Ježek je sejal. Ko je pšenica dozorela, sta požela. Klasje sta zmlatila. Prišla je ura delitve.

Možek Ježek je vzel merico, jo napolnil do polovice in stresel pšenico pred ženico Krtico: «To je zate. Zdaj bom pa zase odmeril». In je Ježek odmeril zase zvrhano merico.

«Stoj, možek Ježek!» se je uprla Krtica. «To ni tovariška delitev! Meni si odmeril skoro prazno, a sebi polno! Ti si samo sejal, to ni težko. Oranje je težje. Pogledj! Skoro vse krempeljčke sem pri oranju obrabila!».

«Ni res! Setev je težja!» je vzkliknil Ježek. «Pa ti sej, če moreš. Orati zna tudi vol. Seje pa le človek. To je umetnost vseh umetnosti. Jaz pa nisem le sejal, sem tudi njivo pobranal».

«Saj si sam rekel, da bova pravično delila!».

«Seveda sem rekel. In še pra-

vim tako. Pravično! Jaz sem opravil dvojno delo, torej dobim dvojno plačilo!

«Dobiš ga, če ti ga bo hotel kdo dati!» je zavpila ženica Krtica. Možek Ježek in ženica Krtica bi se bila stepla, če bi ne bila isti hip prišla mimo sodnica Lisica.

«Zakaj se kregata?» je vprašala in si popravila naočnike.

Ježek je povedal vse od kraja in potem dejal: «Zdaj pa razsodi, sodnica Lisica. Kakor boš razsodila, tako naj bo!».

«Ali je tudi tebi prav tako, ženica Krtica?» je vprašala Lisica. «Kakor boš razsodila, tako naj bo!» je prikimala Krtica.

«No, prav! Zdaj poslušajta oba. Zate, možek Ježek, naj bo slama. Kar vzemj jo in jo stlači v svojo vrečo. A zate, ženica Krtica, bo ena merica zadosi za vso zimo. Kar ostane, to naj vzame, kdor je sodil. Vedno je bilo tako!».

Možek Ježek je spoznal, kake vrste sodnik je Lisica. A je zatajil jezo in vprašal:

«Kako boš pa odnesla svoj zaslužek? Vreča ti manjka. Ako hočeš, ti bom jaz odnesel v vreči na dom, ker si tako pravično razsodila».

«Nikar se ne šali, možek Ježek!» je odgovorila sodnica Lisica. «Tvoje pleča so prešibka za polno vrečo pšenice».

«Se drugačne tovore zmorem!» se je pobahal Ježek. «Saj sem nosil v torbi vse tvoje mladičke, da jih rešim pred lovci!».

«Ali res?».

«Res, res. Nikar se ne čudi. Če ne verjameš, pa zlezi v vrečo. Ko da si slamica, te bom dvignil in nosil».

Ježek je razširil vrečo in Lisica je res zlezla v njo. Ježek je zavezal vrečo in dejal:

«Ženica Krtica, pomagaj mi oprtati sodnika!».

S težavo sta dvignila vrečo in jo vrgla Ježeku prek ramen. Bodiče so zbudle Lisico, da je zavpila:

«Au-vau, možek Ježek, saj ti verjamem! Izpusti me!».

«Počakaj, to je šele začetek!» je odgovoril možek Ježek in odnesel vrečo z Lisico do mostu. Tam je vrgel lakomno sodnico v vodo.

Pšenico sta si zdaj možek Ježek in ženica Krtica tovariško razdelila: «Tebi pol, meni pol».

ZIMSKA

Veter piha, meglo nosi, snežec pada izpod nje.

Pada, pada in zapade vse poti, ki v vas drže.

In zapode skoraj Mihca, ko domov od vasovanja gre.

UGANKE

Leseno telo, jekleni zobje, še kamen drobje.

(Zaga)

Rešeto polno tešnikov poleti in pozimi, en oreh sam med njimi.

(Mesec med zvezdami)

Puščam mater v črnini, čakam brata v jasnini.

(Noč, zora in dan)

Jeramila in Šibila v en sam sod sta vino zljila. A glej čudo, njih se vina razdelila ni tekočina.

(Beljak in rumenjak v jajcu)

Zabrenji po vsej livadi in zapoje: «Daj mi, daj! Kar nam boste dali radi, dali bomo vse nazaj».

(Čebela)